

Egység és demokrácia

Március folyamán országos választásokat tartunk. Megválasztjuk a Nagy Nemzetgyűlés képviselőit, valamint a helyi tanácsok tagjait.

E választásokra sajátos időszakban kerül sor. Persze, mondhatni, minden korszak sajátos, valamennyinek van bizonyos fokú egyedisége, jellegzetessége. Fejlődésünk mai stádiumának azonban epp olyan vonás a sajátossága, amely a választásokhoz kapcsolódik, mondhatni a legkifejezettebben itt érvényesül. Ez a vonás pedig országunk szocialista rendjének demokratizmusa.

Erre vonatkozóan az RKP XII. kongresszusának határozata megállapítja:

„Az irányelvek és az irányelvprogramok megvalósítása érdekében a kongresszus megbizta a Központi Bizottságot, hogy lépjen fel cselekvően a társadalom, az állami tevékenység tudományos szervezési és vezetési formái és módszerei további tökéletesítéséért, a demokratikus centralizmus elvének következetes alkalmazásáért, az egységes gazdasági-társadalmi fejlesztési terven alapuló központi vezetés egyre szorosabb egybefonásáért, a dolgozó tömegek fokozódó kezdeményezésével. A kongresszus úgy véli, hogy létrejött a megfelelő szervezeti keret, az az egységes, demokratikus rendszer, amely lehetővé teszi a széles dolgozó tömegek közvetlen részvételét társadalmunk, gazdasági és társadalmi életünk összes szektorai egész vezetésében. A lényeges most biztosítani e demokratikus keret jó működését, hogy így szocialista demokráciánk minden szerve — a dolgozók tanácsai, közgyűlései, a néptanácsok — egyre mélyebb tartalommal telítődjék, ténylegesen a gazdasági-társadalmi tevékenység összes kérdései demokratikus és helyes, operatív megoldásának fórumaként működjenek.

A kongresszus megbizta a Központi Bizottságot, hogy továbbra is rendszeresen szervezzen kongresszusokat, konferenciákat, munkatanácskozásokat mind központi és ágazati, mind pedig helyi szinten az ország gazdasági-társadalmi fejlesztése legfontosabb problémáinak megvitatása és megoldása céljából.“

A XII. kongresszus határozatainak, előírásainak szellemében azóta megalakultak a Szocialista Demokrácia és Egység Frontja saját szervezetei minden vállalatnál, intézménynél, falun és városon egyaránt, s máris tevékenykedni kezdtek, a munkahely és a település sok-sok kérdését vitatták meg, s példamutatóan dolgoznak a termelés terén éppen úgy, mint például a községszínítő hazafias munkálatokban.

A széles körű tömegszervezet azonban most a választások során kapja eddigi legfontosabb feladatát. A SZDEF-nek ez ideig nem voltak saját szervezetei, a régebbi választások alkalmával mint nagy tömörítő, egységbe gyűjtő erő lépett föl minden alkalommal, most azonban saját szervezetei révén mindenkit mozgósít, olyanokat is — ezt nincs miért titkolnunk —, akik ez ideig kevésbé kapcsolódtak be hazánk társadalmi-politikai életébe, akik a közügyektől eléggé távol maradtak.

Amikor hát pártunk határozata a megfelelő keretről beszél, ebben az értelemben szól, s hangsúlyozza a szocialista demokratikus rendszer egységességét, tág karolását, széles ívű egybefogását, amit a SZDEF szervezetileg is biztosít.

A választások előestéjén ezt az egységességet, a párt és a nép egységét külön is hangsúlyozzuk. Mindenekelőtt arra kell rámutatnunk, hogy egységünknek szilárd gazdasági-társadalmi és művelődésbeli, politikai alapja van.

A történelem során valamennyi nép vágyott az egységre, s minden igaz vezető nagy álma volt népe, nemzete, országa egységét megvalósítani. Sohasem sikerült. Nem sikerülhetett. Az eddigi társadalmak az ösközösség felbomlása óta mind-mind osztálytársadalmak voltak, s ismeretes, hogy az ellentétes érdekű osztályok — a rabszolgák és a rabszolगतartók, a jobbágyok és a hűbérurak, a munkások és a tőkésék — nem békéltek meg egymással, mély ellentétek feszültek közöttük, s csak nagy ritkán, az egész országot, a nemzetet, a minden tagját fenyegető halálos csapás árnyékában sikerült ideig-óráig egyeztetni érdekeiket, és összefogni a külső támadással, borzalmas elemi csapással, pusztító járvánnyal vagy más természetű veszéllyel szemben. De van rá temérdek ellenpélda is: Dózsa keresztshada épp a török ellen indulás körülményei közepette lázadt föl, a bolgárok belső villongása végzetesen előkészítette az oszmán hódítást, s a lengyel nemeselek nem egy fölkelését lengyel parasztok segítségével verték le az idegen elnyomók.

A történelem során először a szocializmus tűzte ki célul valóságot, megvalósítható módon az egységes nép, egységes nemzet kialakítását. Ez a célkitűzés valaha csak utópikus, vágyyszerű, humanista, jószándékú elképzelés volt, majd a tudományos szocializmus mutatott rá arra, hogy az egység föltétele az ellentétes érdekű társadalmi osztályok megszüntetése, ez pedig csak az ember ember általi kizsáka-

mányolás felszámolása útján érhető el. A kizsákmányolás viszont csupán a termelő-erők magántulajdonának eltörlése nyomán valósítható meg.

Hosszú, nagy út, nehéz munka, bonyolult folyamat. A marxista tanítást magáévá tevő, forradalmi pártokba tömörült munkásosztály vállalta magára ezt a történelmi küldetést, klasszikus megfogalmazásban: úgy számolja föl az ellenséges társadalmi osztályokat, úgy valósítja meg az egységes osztály nélküli társadalmat, hogy mint osztályt önmagát is felszámolja.

Amikor a felszabadulás után hozzáláttunk az újjáépítéshez, az új ország kialakításához, célként az osztálykülönbségektől mentes társadalom lebegett szemünk előtt. Nem holmi álom valóra váltása végett, hanem mélyeséges emberségből, ember-szeretetből fakadóan. Az emberek közti egység ugyanis csak egyenlőség alapján jöhet létre. Az egyenlőség pedig azt jelenti, hogy megszűnnek a kasztok, privilegi-zált osztályok, ranglétrák, mindenféle megkülönböztetések, amelyek oly sok fájdalmat, megaláztatást, megtiportatást, sérelmet, megszegyenítést okoztak az alul-levőknek, tehát a dolgozóknak, a nagy többségnek — az anyagi gondokon, a nél-külözésen vagy a testi megpróbáltatásokon túlmenően is.

Amikor hát a háborút követő három és fél évtized eredményeiről szólunk, az egységesség és egyenlőség megvalósítása útján részletek szakszról is beszélnünk illik. Néha túlságosan is elmerülünk a számokban, adatokban. Idézzük az acél-gyártás és a cementtermelés tonnáit, a földgáz köbmétereit és az előállított áram kilowattjait. Ez a felsorolás ugyanis könnyebb, mint azt kifejtetni és megmagya-rázni, hogy nemcsak kenyérrel él az ember, fontos, sőt, ma egyre fontosabb ön-érzete, méltósága, tekintélye, sikerélménye, mozgásszabadsága s minden olyan más tényező biztosítása, amely a múltban a nyomorúság és a szűkösség, a kielezett osztályharc és osztálynyomatás, osztályuralom és kizsákmányolás, a nincstelen-ség és kiszolgáltatottság közepette csak igen keveseknek, csak a fönt lévőknek adatott meg. A tonnák, megawattok és négyzetmétereken innen és túl a javak bőségének megvalósítására irányuló igyekvés tehát az emberhez méltó anyagi hely-zet megteremtését, a részesedésbeli nagy különbségek eltüntetését is célozza, s ily módon alapozza meg az új társadalmi egyöntetűséget.

A XII. kongresszuson előterjesztett központi bizottsági jelentés az előbb tárgyaltakkal kapcsolatban megállapítja: „Társadalmunk baráti osztályokból és kategóriákból áll, amelyek cselekvően részt vesznek az anyagi és szellemi javak termelésében; ezek az osztályok munkakörülményeikben, általános műveltségükben, anyagi és szellemi életmódjukban mindinkább közelednek egymáshoz.”

A szocialista társadalom egységtörekvése ugyanakkor más vonatkozásban is különbözik a hajdani polgári, feudális vagy más hasonló iparkodásoktól: a mi egységesszéményünk szellemi fókuszja, szervezkedésünk magva és központja a párt, a kommunisták pártja.

Sokat írtak a párról, jellegéről, alapvonásairól. Ezúttal csak arra mutatnánk rá, hogy a régi pártokkal szemben, amelyek valaha egy-egy osztály, csoport, réteg szervezetei és érdekképviselői voltak, a mi pártunk az egész nép pártja, minden osztályé, csoporté, s mint ilyen, messzemenően képviseli, megtestesíti az egységet. Egységes világnézetével éppen úgy, mint valamennyi társadalmi alakzat érdekeinek a szem előtt tartásával, s mindenekelőtt az egész nemzet haladásának a szolgálásával. „A párt egyre inkább az egész nemzet életető központjaként érvényesül, be-lőle sugárizik a társadalom forradalmi átalakítását célzó merész elképzelés, az az erő, amely kibontakoztatja az összes alkotó energiákat, és hasznosítja az egész román nép génuszát, s a haladás és a civilizáció nagyszerű távlatait nyitja meg a haza előtt” — hangoztatta Nicolae Ceausescu elvtárs a kongresszuson.

Ebben az értelemben nyerne jelentőséget azok az adatok, tények, amelyek a párt sorainak bővüléséről, szerepének jelentőségéről szólnak, s mind azt tükrö-zik, hogy a párt egyre inkább az egész nép hatalmas szervezeteként a dolgozók színe-javát tömöríti.

„Az utóbbi öt esztendőben pártunk taglétszáma nagymértékben növekedett, sorai több mint 580 000 dolgozóval gyarapodtak, ezek 85 százaléka munkás és pa-raszt. Jelenleg a pártnak több mint 2 930 000 tagja van a legjobb munkások, pa-rasztok és értelmiségiek sorából, tehát az ország aktív népességének 25 százalékát öleli fel. Az a tény, hogy a IX. kongresszus óta a párttagok száma gyakorlatilag megkétszereződött, beszédesen tanúsítja, milyen nagy tekintélynek örvend a párt a nép körében.”

A párt és a nép egysége, az a tény, hogy a tömegek szorosan zárkoznak föl a párt körül: érhető, hiszen a szocialista építésben elért sikereink pártunk tevé-kenységének, vezető szerepe maradéktalan betöltésének köszönhetőek, s az eredmé-nyek láttán népünk bizik pártunkban, követi szavát, példaképnek tekint mind az egyes kommunistákat, mind a párt egészét vagy egyes szerveit, szervezeteit.

Pártunk pedig ennek ismeretében messzemenő felelősségérzettel, történelmi hivatástudattal végzi munkáját.

„A pártnak az országfejlesztés új, rendkívül sokrétű kérdéseire kell válaszolnia, megoldást kell találnia az ebben a roppant bonyolult folyamatban jelentkező ellentmondásokra, biztosítania kell az összes tevékenységi területek egységes vezetését és kiegyensúlyozott fejlődését.

A valóság, az élet tanúsítja, hogy a társadalom forradalmi átalakításának folyamata nem zárul le a munkásosztály politikai hatalmának megteremtésével, a szocializmus megvalósításával, hogy tehát a forradalmi átalakulások, a materialista dialektika törvényei, a régi és az új közötti ellentmondások, a mennyiségről az új minőségre való áttérés továbbra is az ország sokoldalú fejlődésének, a kommunista társadalom felépítésének aktív, dinamizáló tényezői maradnak. Íme, miért kell a pártszerveknek és -szervezeteknek, a kommunistáknak, egész pártunknak harc-készséggel, és határozottan fellépnie a szocialista építés nagy vívmányai nyomán jelentkező önelégültség és önmegnyugtató bármely tendenciája ellen. Tudatában kell lennünk annak, sok még a teendők, hogy olyan élet- és civilizációs szintet biztosítsunk népünknek, amelyet óhajt, és amelyet megérdemel.”

E megállapítások szellemében bizakodón, de önkritikusan, az eredményekre és hibákra egyaránt odafigyelőn, a gondokat el nem titkolón végzi munkáját a párt, s elmondhatjuk, hogy példáját követve, így cselekszik az egész nép. A márciusi választásokra is ebben a szellemben készülünk.

A választások mindig is seregszémlet, fölmérést, számadást jelentettek, kilométerkövet népünk haladásának útján, amikor szinte az egész ország tanácskozik, kis falvak és nagyüzemek, megyeszékhelyek és távoli bányatelepek, munkahelyi szervezetek, utcai és kerületi gyűlések, összejövetelek készítenek mérleget eddigi munkájukról, létesítményekről és vívmányokról, de a kudarcokról, gondokról is, s jelöltjeiket jótanácsokkal látják el, megbízatásokkal és útbaigazítással, s ugyanakkor előlegezik is számukra a bizalmat, ígérik a segítséget, odaadást. Ezért a jelölt gyűléseket a lehető legkomolyabban szükséges megszervezni, előkészíteni, s elvszerűen levezetni, messzemenőn érvényesítve a szocialista demokrácia, a szó-lásszabadság előírásait. Szocialista demokratikus fejlődésünk jele, hogy a márciusi választások során jelentős mértékben növekedik majd az olyan választókerületek száma, ahol minden nagy nemzetgyűlési és néptanácsai képviselői mandátumra két jelöltet állítanak. Ily módon is lehetőség nyílik arra, hogy a legmegfelelőbbeket, a legrátermettebbeket válasszuk meg képviselőknek.

Mінде messzemenően érvényes nemzetiségi vonatkozásban, a magyar lakosság ügyében. Komolyságunktól, felelősségtudatunktól, elvszerűségunktől s — tegyük hozzá — szókimondásunktól is függ, hogy ki és milyen módon képvisel majd bennünket a községi, megyei vagy országos szinten, hogy az valóban a mi nevünkben szóljon, a mi örömeinkről és gondjainkról, a mi érdekünket képviselje, s magas szinten, önállóan gondolkodó emberként.

Ehhez — sok egyéb mellett — életünk, nemzetiségi létünk, sajátos kérdéseink alapos ismerete szükséges, nyilvánvalóan az országos helyzet, a nagy alapvető célkitűzések keretében. Ha az iparosodásról van szó, természetes az a kérdés, hogy az újszerű, a különféle területek helyzetét, sajátosságait figyelembe vevő fejlesztés mit nyújt az olyan vidékeknek, ahol jelentős a magyar lakosság aránya, kap-e ott elegendő munkát, megfelelő-e az arányszáma minden téren? Ha az oktatás, művelődés kérdéseiről van szó, állandóan szem előtt kell tartani, megfelelő-e az arányok, helyünk van-e az új intézményekben, kerületekben? Az új lakónegyedek iskoláiban, óvodáiban vannak-e magyar tagozatok, a Zsilvölgyébe, Brassóba, Vajdahunyadra ma is szép számban érkező székelyek vagy mezőszéki magyarok anyanyelvű iskolába adják-e gyermekeiket, a fiatalok saját táncainkat járják, saját énekeinket dalolják, a mi szindarabjainkat mutatják-e be?

Értsünk szót, e kérdések fölvetése gyűléseken vagy kisebb tanácskozásokon, szűkebb körű megbeszéléseken nem jelent ünnepontást, hanem egyszerűen a jogunkkal való élest. Ki figyeljen fel a velünk kapcsolatos jelenségekre, ki vessen föl az új helyzetekben adódó, reánk vonatkozó feladatokat, ha nem mi magunk, ha nem a mi képviselőink?

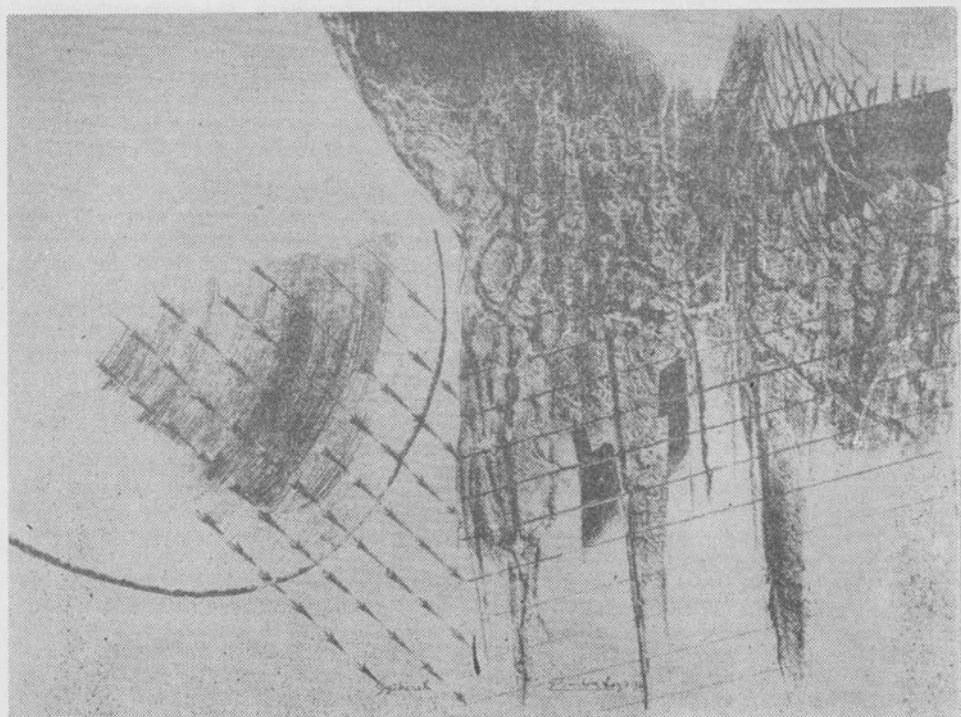
Ne felejtsük el, az egész ország nagy átalakulásokon megy át, s naponta új meg új viszonylatok, körülmények teremődnek. Vajon tekintetbe vesszük-e mindent, s alkalmazkodunk-e az újszerűséghez? Az elmúlt években például sok szilágysági, sóvidéki, Udvarhely környéki magyar földműves költözött le a bányái, Arad vidéki falvakba. Olyanokba is, ahol azelőtt nem működött magyar iskola. Vajon lehetővé tették-e számukra, hogy anyanyelven taníttassák gyermekeiket? Hol igen, hol nem. S ezért a helyi és megyei magyar nemzetiségi képviselők is felelősek. Ugyanúgy azért is, hogy a székelyföldi, bihari, szatmári, barcasági fürdőhelyek,

üzemek, szállodák, kórházak, iskolák, posták s más intézmények, szervezetek, vállalatok vezetésében éppen úgy, mint az egyszerű dolgozók között, kellő arányú képviselőnk legyen.

Mindez pedig történjék abban a szellemben, amelyet pártunk főtitkára a XII. kongresszuson előterjesztett központi bizottsági jelentésben elvszerűen kifejtett: „A hazai szocialista építés, pártpolitikánk egyik nagy vívmánya a nemzeti kérdés helyes, a forradalmi marxista—leninista szemlélet szellemében történő megoldása, azonos munka- és életfeltételek biztosítása nemzetiségi különbség nélkül a haza valamennyi állampolgára számára. Ez a politika kifejezésre jut abban, hogy lendületesen bontakozik ki a gazdasági-társadalmi fejlődés valamennyi megyében, azokban is, ahol a románok mellett más nemzetiségekhez tartozó dolgozók is élnek. Ezzel egyidejűleg biztosítottuk országunkban a nemzetiségek nyelvén folyó oktatás tökéletesítését és fejlesztését, művelődési-művészeti tevékenységük anyagi alapjainak bővítését. E tekintetben sokatmondó, hogy a Romániában létező mintegy 29 000 tanintézet közül több mint 3300-ban a nemzetiségek nyelvén folyik az oktatás. A nemzetiségek nyelvén működik továbbá 14 színház, s jelenik meg 61 különböző kiadvány. Az együttélő nemzetiségek cselekvően vesznek részt a politikai életben, a társadalomvezetési tevékenységben, a párt szerveiben, a Nagy Nemzetgyűlésben, a központi állami szervekben, minden szinten a néptanácsokban. Ilyen értelemben fontos szerepet töltenek be a magyar, német és más nemzetiségű dolgozók tanácsai. Pártunk a nemzetiségi kérdés megoldását, a nemzeti alapon való bárminemű egyenlőtlenség és megkülönböztetés megszüntetését, valamint az összes állampolgárok teljes jogegyenlőségének biztosítását a szocialista és kommunista építés egész politikája szerves alkotórészének tekinti.“

A köztársasági elnök, a pártfőtitkár eme szavai különösen most, a választásokat megelőző időszakban igen-igen időszerűek, s értékes útmutatóul, vezérfonalul szolgálnak mindannyiunknak a napi aprómunkában éppen úgy, mint magatartásunk, álláspontunk elvszerű, pártos, hazafias kialakításában.

KORUNK

Bardócz Lajos: Gyökerek